

PISTOLERS A CASA LA CIUTAT

És gairebé segur que ningú —ni els consellers municipals ni llur cap, ni els arquitectes municipals ni llur cap— no en pot donar raó. Ni ara ni antany. És, però, «fatídicament» evident que des d'un racó misteriós del Municipi treballen dia i nit contra l'estètica de la ciutat.

Els regidors diuen que no en saben res; però viuen, horroritzats. L'alcalde no en sap res; però sent una mà invisible que, untada i vigorosa, li estreny el coll. Els arquitectes municipals no en saben res; però us confessen que una força superior els obliga, malgrat ells mateixos, a reconèixer com a pròpies les signatures apòcrifes que apareixen al peu dels projectes arquitectònics, grofolluts o singulars que es converteixen en realitats visibles i tangibles pels carrers de la ciutat, o al peu de permisos d'edificació contraris a l'interès urbanístic de: les diverses zones de Barcelona.

Uns i altres —alcalde, regidors i arquitectes d'ara i adés— s'ho callen. Però potser ha arribat l'hora de fer-ho saber al públic: a l'Ajuntament manen, en matèria urbanística, UNS PISTOLERS. Uns pistolers que a Casa la Ciutat ignoren quina figura tenen, com vesteixen, a quina sala tenen els consells, per quina trapa secreta s'amaguen als soterranis o quina llosa subtil els fa escàpols per la paret. Saben només que actuen i que viuen sota la por de llurs pistoles invisibles. Cada vegada que l'espectre de la Barcelonota, que entre tots han deixat créixer com una mocosa, es presenta acusador davant els regidors i arquitectes, i que aquests es proposen, penedit, de rectificar llur passivitat abusiva, els pistolers els tapen la boca amb mà enguantada i amb l'altre braç desapareixen de nou els trets urbanicides.

Per culpa d'aquests pistolers cap districte de la ciutat no pot tenir ni mantenir el seu estil, cap barriada la seva unitat, cap illa de cases el seu conjunt, cap avinguda la seva perspectiva, cap plaça la seva majestat. Per culpa d'aquests anarcourbanistes, Barcelona és, més que mai, sota els uns com sota els altres (segona ciutat d'Espanya o a punt d'esdevenir capital), una befa permanent, des del punt de vista urbanístic, a tots els principis estètics clàssics o romàntics, a totes les escoles arquitectòniques d'avantguarda o de reraguarda, a totes les tendències racionalistes o idealistes. La terror dels pistolers ha paralytitzat la voluntat dels més decidits. Llur actuació ha estat triomfal contra l'ordre, la unitat i el gust. A ells deu la ciutat que places, passeigs, avingudes, molls, monuments, edificis, etc., siguin el més antisocials possible. Els defensors del caos llibertari senyoregen Barcelona.

Un carrer ample i assolellat, per exemple, era destinat a convertir-se en una magnífica avinguda amb casals i jardins a banda i banda: la barriada de Can Gironella - Nena Cases -

Les Tres Torres creixia espontàniament a tall de ciutat-jardí a la qual mancava només un complement d'urbanització municipal; l'estil de la Via Laietana era fixat per algunes de les seves edificacions més celebrades, etc. Els pistolers clandestins no ho han consentit. Al costat de la vil·la i del jardí frondós han obligat a avançar les façanes arran de vorera; a cada costat del xalet del barri-jardí han autoritzat l'edificació de cases inescients; més amunt o més avall de l'edificació-típus hom ha obligat a rebaixar la qualitat del material, a arraconar el bell fer com una ofensa a la tradició, a estrènyer carrers com en els temps del Call.

Heu vist l'obra dels pistolers a la Diagonal? Entre tots no teníem prou boca per a explicar què seria aquesta avinguda. Idealistes i racionalistes tenien llur pla. Qui parlava d'una entrada imperial a la ciutat... Però una caserna amb paraments medievals hi acaba d'ésser construïda. No solament obturarà per sempre (si els qui poden no s'afanyen, com creiem, per donar-hi una altra destinació) la creixença de Barcelona per aquell costat, sinó que desvia l'orientació urbanística de tan bell indret i ofega sense pietat una barriada tan dolça i inofensiva com Pedralbes.

Gairebé simultàniament, en una avinguda airejada, al costat de les vil·les i dels amples casals que eren la seva característica i que d'altres ciutats haurien mantingut i millorat, perquè tenia «el seu estil», hi acaben de bastir —són al terrat— una casa de pisets de lloguer, sense parcs d'esbargiment, que no solament escanya les cases amb jardins vistents i flairants de ciutadans honrats que paguen llurs impostos, sinó que sacrifica, per capritx o deixadesa, tota una perspectiva nova de la ciutat.

Com que pertanyem a l'estol dels il·lusionats amb les tasques possibles, pertanyem també a l'estol dels convençuts que Barcelona tindrà, des del punt de vista social i estètic, UN ESTIL. L'estil que, ara per ara, la República no deixa ni imaginar. Per a aplicar-lo caldrà aprovar una «lleï de defensa del País» que a Barcelona esdevindrà de defensa de la ciutat.

La primera tasca serà de descobrir l'amagatall dels pistolers que disparen contra Barcelona des de la seva Casa comunal.

J. V. Foix
[27-VIII-1932]